

4

הלכות פסח סימן תעה תעו

פז באר הגולה

ב נכרי פסחים
קט"ו ק פסח
נכ"מ ק"ר פס

(לה) ואח"כ נתרפא אחר שנתרפא לפי שאותה אכילה היתה (לט) בשעה שהיה פטור מכל המצות: ו [ב] יאכל כחצי זית (מ) וחזר ואכל כחצי זית (מא) יצא ובלבד שלא ישהה (מב) בין אכילה לחברתה יותר מכדי אכילת (מו) פרס: (מג) (וע"ל סימן תרי"ג ס"ג): ז * אין חיוב אכילת מצה (מד) אלא בלילה הראשון (מז) בלבד: הגה (מו) ונהגו לעשות שלש מצות של סדר מעשרון וקר ללחמי תודה ועושים זהם (מז) סימן לידע איזה ראשונה או שניה או שלישית ומניחים הראשונה עליונה והשניה בחמץ והשלישית בתחתונה לכריכה ואם שניה לא עכז (טור בשם הרא"ש) ואופין אותם ג"כ סקדר (כל זו ואזכרה) ואם נשברה (מה) אחת מהן לוקמין אותה (יט) לשניה דגללו הכי פורמין אותה (אגור). יראף בלילה הראשון (מט) יוצא בכזית. (ושיעור כזית ע"ל סימן תפ"ו):

תעו מנהג אכילת צלי בליל פסח. ובו ב' סעיפים:

א * מקום (א) [א] שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים אוכלים מקום שנהגו (א) שלא לאכול אין אוכלין גזירה א משנה פסחים שמא יאמרו בשר פסח הוא יובכל מקום אסור לאכול (ב) שה צלוי (ג) כולו כאחד בלילה זה מפני. י"ג ב גרימא פס

באר היטב

שהוא מרור או שהוא סגור שהוא חול ג"כ יאכל ח"י ע"ש: (טו) פרס. היינו מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה. וכתב הט"ו דאף שלא הפסיק כשיעור זה יאכל מ"מ מצוה מן המובחר לבלות כזית מצוה וכן מרור כשהוא מרוסק בפסע אחת כמש"ל ס"ק י"ג ובס"ק ד' ע"ש: (יז) בלעד. ומ"מ מחויב לאכול בכל יום פת אלא שיוצא צמא עשירה ר"ן: (יח) סימן. ואין לעשות אומיות להכירא שכשנזרין אותה הו מוחק ב"ט רמ"א בתשובה פי' קי"ט וע"ל פי' ש"מ ס"ג מש"ס: (יט) לשניה. ובמדינות אלו נוהגין לעשות מהעיסה ד' מצות וקורין לרצעי מצה ספיקא כדי שיהא יארע תקלה בלילי פסח לוקמין אותה. ועה"י:

(א) שנהגו. ובאלו הארצות אין נוהגין לאכול צלי. לכוז. וללאו מפני מראית עין ומיהו לצורך חולה קנה יש להקל בזה. מ"א וכ"כ הח"י. אבל הפר"ח אסור בין ללאו ולח"כ בישלו בין לאסור

ביאור הלכה

כמה פוסקים דאין להקל בזה ח"כ ה"ה צמור. ואפילו לה"י שהוא מיקל במרור מטעם שהוא מלחא דרבנן מ"מ ב"ט שני שהוא ג"כ דרבנן מודה דאין להקל בלילי מצה וסבור שאינו מצה כי הרי דלא נולדו ביה: * אין חיוב אכילת מצה וכו'. ומו שאין לו מצה לא יאכל ב"ט חוץ לתחום עזר זה וע"י עכו"ם להביאו שרי ואפשר אף כשלא יצא לו כ"א אחר מצוה [פמ"ג בס"י תע"ן]:

(מ) אלא ששהה באכילתו את הכזית יותר מכדי אכילת פרס אין מטרף יחד ואינו יוצא: (מא) יצא. היינו (מא) דיעבד אבל להתחלה נרץ לאכול כזית יחד ולנעו: (מב) בין אכילה לחברתה. הלשון אינו מדויקת כ"כ דנרץ שלא ישהה מתחלת אכילה ראשונה עד סוף אכילה אחרונה יותר מכדי אכילת פרס דזה אין נמשך בכלל אכילה: (מג) (וע"ל סימן תרי"ג). מהו שיעור פרס: ? (מד) אלא בלילה הראשון. דכתבנו בערב תכלית מצוה אבל שאר כל הלילות וכל הימים אינו מוחזר אלא שלא לאכול חמץ ואף דמחויב לאכול פת ב"ט כדמובא בס"י קפ"ח (מז) יכול ללחש צמא עשירה דהיינו שנינושה צמי פירות אבל לחם עוני אינו מחויב מן התורה כ"א בלילה הראשון ומשום ספיקא דיומא הייז לידון אף בלילה שניה: (מה) בלבד. ובשם הגר"א בכתב דע"כ מצוה אינא לאכול מצה כל שבעה אלא שאינו חיוב: (מו) ונהגו לעשות וכו'. עיין בספר בית מאיר שמסקנא על המנהג ובתנא מקומות כהיום נשתקע המנהג: (מז) סימן. ואין לעשות (מג) אומיות להכירא שכשנזרין אותה הו מוחק ב"ט: (מח) אחת מהן. פי' אפילו אם (מד) השלישית נשברה ואם כן מקדימין עכשיו השלישית קודם לשניה מ"מ משום הקדמה למצוה ח"י לאפות אחרת: (מט) יוצא בכזית. עיין בס"י ובמ"ז סק"ט:

א (א) שלא לאכול וכו'. ובאלו ארצות (א) אין נוהגין לאכול צלי בשני הלילות ואפילו צלי קדר [פי' שגלה בקדירה בלא מים ושום משקה אלא מתבשל במוהל היוצא ממנו] אע"פ שאינו דומה ללחית הפסח שהפסח שגלה בקדירה פסול אפ"ה יש לאסורו מפני מראית העין שלא יעשו להתיר גם צלי אש ואפילו אם בישלו מתחלה צמים ואח"כ יעשהו צלי קדר יש לאסור מטעם זה ומיהו לצורך חולה קנה יש להקל בזה (ב) ואם היה צלי ואח"כ בישלו מותר לכל: (ב) שח. בין שה כשדים (ג) או שה עזים: (ג) בולדו כחאד

שער הציון

(לח) כן מותר ב"ן וזה"מ: (לט) לאפקודי שומר אברהם ואו משמר המצוה אף הדא ג"כ פטור או מכל המצות ואפילו יכול לקיים שניהם אם נרץ לערוב אחר זה לדעת כמה פוסקים ובלעיל בסימן ל"ח ע"ש] אם אכל מצה אזי יאכל ידיו חוצותו הדא איש אלא שא"י לא חייצו המורה מפני שהוא עוסק במצוה אחרת ומ"מ מתפקדה אם יוכל או לערץ ברכת אכילת מצה אקצ"ו וכו' כיון שהוא אז אינו מצוה ע"י: (מ) כן משמע מסמימת הפוסקים וכן מוכח דיומא דף פ' ע"ב ב"ש"י ד"ה כזית ע"ש: (מא) כ"כ מ"א נסק"ד וכ"כ הט"ו בסק"א: (מב) מ"א וס"א: (מג) רמ"א בתשובה: (מד) אחרונים: (ה) כולו ממ"א וס"א: (ב) מ"א ועוד הרבה אחרונים דלא כפר"ח: (ג) פוסקים:

הגהות: (א) צ"ל ס"ד: הערות: (1) עיין מ"ב תע"ז סק"י ובה"ל שם לענין ברכת אכילת מצה אחר חלות: י"ג אגור י"ג אגור י"ג אגור